ISSN 0136-8168. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2020. Випуск 71. С. 108–121
Visnyk of the Lviv University. Series Law. 2020. Issue 71. P. 108–121

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА

УДК 343.13+378.147

ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ НАБУТТЯ ЧИННОСТІ ЗАКОНУ, ЯКИМ СКАСОВАНО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДІЯННЯ, ВЧИНЕНЕ ОСОБОЮ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ

І. Басиста

Львівський державний університет внутрішніх справ,
вул. Городоцька, 26, Львів, Україна, 79007,
e-mail: basysta-i@ukr.net

У цій публікації висловлено авторську наукову позицію щодо таких запитань, як наявність у суду першої інстанції права під час судового розгляду закрити кримінальне провадження на підставі пункту 4 частини 1 статті 284 КПК України; чи необхідно доводити в судовому засіданні вину особи для прийняття такого процесуального рішення та як бути у ситуації, коли за таких обставин ще й встановлені підстави для ухвалення виправдувального вироку?

Акцентовано увагу на тій обставині, що у КПК України статтею 284 цього Закону передбачено підстави і процесуальний порядок закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи. Виходячи з того, що вимоги статті 284 КПК України стосуються різних стадій кримінального провадження (зокрема, як досудового розслідування, так і судових стадій), різних представників сторони обвинувачення (слідчого, дізнавача, прокурора), слідчого судді, а також трьох судових інстанцій, які уповноважені приймати рішення про закриття кримінального провадження, тому й у окремих частинах цієї статті унормовано процесуальний порядок такої діяльності, повноваження на її здійснення за окремими пунктами частини 1 та частини 2 статті 284 КПК України, види процесуальних рішень за процесуальною формою тощо.

На відміну від означеного стану справ, у пункті 2 частини 3 статті 314 КПК України чітко унормовано положення про те, що у підготовчому судовому засіданні лише суд має право прийняти рішення про закриття провадження у випадку встановлення підстав, передбачених пунктами 4–8, 10 частини першої або частиною другою статті 284 КПК України. Варто підкреслити, що ця стаття, як і статті 3141 -317 КПК України врегульовують кримінальну процесуальну діяльність на окремій стадії кримінального процесу, яка іменується – підготовче провадження.

А із пункту 2 частини 1 статті 373 КПК України слідує, що якщо в судовому засіданні не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, то суд зобов'язаний ухвалити виправдувальний вирок.

Тобто, загалом відстежено низку проблем, які виникають на шляху прийняття процесуального рішення про закриття кримінального провадження із підстави набрання чинності законом, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою.

Ключові слова: закриття кримінального провадження; набуття чинності законом, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою; виправдувальний вирок; кримінальне провадження.

DOI: http://dx.doi.org/10.30970/vla.2020.71.108

© Басиста І., 2020

Постановка проблеми. На сьогодні неоднозначними є наукові підходи та судова практика щодо окремих питань, які виникають у разі прийняття кінцевого процесуального рішення у кримінальних провадженнях [25], зокрема і коли набув чинності закон, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою. Серед цієї низки питань варто виділити такі: чи доцільно вважати, що п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України застосовується у випадку, коли в судовому засіданні *доведено*, тобто встановлено доказами, що особа вчинила діяння і кримінальну відповідальність за це діяння скасовано? Якщо обвинувачений під час судового засідання наполягає на ухваленні виправдувального вироку чи зобов'язаний суд закрити кримінальне провадження за наявності підстав, передбачених п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України? Якщо під час судового розгляду встановлені підстави для ухвалення виправдувального вироку та водночас набув чинності закон, яким скасовано кримінальну відповідальність, за діяння, вчинене особою, якими нормами повинен керуватися суд – абзацом першим ч. 7 ст. 284 КПК України, чи п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України? Саме з таким формулюванням наявної кримінальної процесуальної проблематики у жовтні 2019 року зверталися судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду до членів Науково-консультативної ради при Верховному Суді для отримання наукових висновків [10]. Мої роздуми щодо наявного стану справ у цій царині знайшли відображення у науковому висновку, який є лише авторським поглядом, а також у цій публікації, тому очікую на дискусію. В такий спосіб, сподіваюся, зможу прислужитися «практиці» розслідування та судового розгляду, яка є вельми складною.

У процесі наукового пошуку підтверджено, що суд першої інстанції має право під час судового розгляду закрити кримінальне провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України, постановивши ухвалу, якщо відсутні підстави для прийняття ним інших кінцевих для цієї стадії процесуальних рішень, що передбачені КПК України, зокрема – виправдувального вироку, який суд *зобов'язаний* ухвалити за наявності відповідних, передбачених у КПК України, підстав (із п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України робимо висновок, що якщо в судовому засіданні не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, то суд зобов'язаний ухвалити виправдувальний вирок).

Обґрунтовано, що з огляду на це, в судовому засіданні для прийняття рішення про закриття кримінального провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України необхідно встановити доказами вину обвинуваченого.

Доведено, що у цій ситуації варто чітко розмежовувати право та обов'язок суду на прийняття кінцевих процесуальних рішень. Ухвалення виправдувального вироку є обов'язком суду (домінантним над правом закрити кримінальне провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України), звісно за наявності підстав, передбачених у КПК України.

Метою цієї статті є аналіз проблем, які виникають під час застосування положень п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України та тих кримінальних процесуальних норм, які регулюють підстави та порядок ухвалення виправдувального вироку судом. Також поставлено завдання напрацювати пропозиції, які сприятимуть усуненню наявних проблем.

Аналіз стану вивчення проблеми у спеціальній літературі засвідчує, що окремі її аспекти під різними кутами зору були предметом наукових досліджень В. Г. Гончаренка, Ю. М. Грошевого, А. Я. Дубинського, В. С. Зеленецького, Є. Г. Коваленка, Л. М. Лобойка, В. Т. Маляренка, В. Т. Нора, М. С. Строговича, В. М. Тертишника та інших провідних учених. За умов дії КПК 1960 року було підготовано

низку дисертацій із цієї тематики, видавали посібники, зокрема, С. М. Благодир, А. О. Ляш та інші вчені, а у період чинності КПК України 2012 року захищено дві кандидатські дисертації, зокрема у 2016 році К. В. Токаренко на тему «Процесуальний порядок закриття кримінального провадження», а у 2018 році – Х. М. Павич на тему: «Закриття кримінального провадження судом першої інстанції». Зокрема, І. І. Шепітько в межах своєї кандидатської дисертації та монографії теж намагалася висвітлити діяльність суду в цьому розрізі. Слушними і вельми ґрунтовними є наукові напрацювання М. Є. Шумила, зокрема, розглядуваної проблематики загалом, а також підстав, умов реабілітації у кримінальному процесі.

Із 2012 року до наявних проблем застосування окремих підстав для закриття кримінального провадження додалися ще й інші, які потребують нагального вирішення, тому сучасному стану справ у цій царині присвячую дану публікацію.

Виклад основного матеріалу. Питання 1. *Чи має право суд першої інстанції під час судового розгляду закрити кримінальне провадження на підставі пункту 4 частини 1 статті 284 КПК України?*

Найрізноманітніші підходи до дефініцій «криміналізація» та «декриміналізація» висвітлені в юридичній літературі. Погляди науковців є досить критичними [17, с. 70], а часом і взаємовиключними, тобто проблематика починається із понятійного апарату. Деякі дослідники не розмежовують у своїх визначеннях пеналізацію та криміналізацію, а інші – криміналізацію та застосування кримінально-правових норм. Варто пам'ятати, що теоретичні проблеми, «прорісши» у глибину певної діяльності, набувають уже значно глобальніших обрисів, а якщо їх перенести у площину кримінального права та кримінального процесу, то з огляду на них (авт. проблем) деструктивний вплив можуть навіть нівелюватися ті завдання, які мають вирішувати кримінальне провадження в цілому.

Наприклад, П. Л. Фріс вважає, що недоліки кримінально-правової законотворчості, «витрати криміналізації» можуть призвести до двох протилежних, але однаково небажаних наслідків – прогалин у криміналізації або, навпаки, до її надмірності. У першому випадку незахищеність певних суспільних відносин кримінально-правовими засобами на фоні реально заподіюваної їм шкоди нерідко штовхає до пошуку непередбачених законом альтернатив. Усі вони відбуваються в інтервалі від просто самосуду до «натяжок» у кваліфікації й аналогії. Не меншу шкоду містить в собі й криміналізаційна надмірність – перенасиченість законодавства кримінально-правовими заборонами, необхідність в яких вже відпала або навіть не існувала зовсім [22, с. 19–20].

Варто зазначити, що які б наукові дискусії щодо підходів до розуміння вказаних понять не точилися, як на мене криміналізаційна надмірність несе у собі серйозні загрози, окремі прояви яких ми можемо чітко спостерігати не лише у кримінально-правовій доктрині, але й у кримінальній процесуальній діяльності [4, с. 12–14; 1, с. 236–245; 2, с. 80–82]. Такий стан справ можемо спостерігати не в одному кримінальному провадженні, а особливо гостро у них проявляється проблематика прийняття правильних кінцевих процесуальних рішень.

Уникаючи кримінально-правової дискусії щодо підстав криміналізації окремих діянь, наприклад, доводиться лише констатувати, що протягом 2018–2019 років двічі змінювався підхід законодавця до розуміння ним заподіяння «істотної шкоди», як матеріального наслідку, за наявності якого наставала та настає кримінальна відповідальність за незаконне вирубування дерев або чагарників у лісах, захисних та інших лісових насадженнях, перевезення, зберігання, збут незаконно зрубаних дерев або чагарників. Ці зміни вносилися до ст. 246 КК

України та примітки до неї Законами України № 2531-VIII від 06.09.2018 [19] та № 2708-VIII від 25.04.2019 [20]. Відповідно до означених змін до ст. 246 КК України на стадії досудового розслідування та судового провадження виникала та виникає правова необхідність прийняття процесуальних рішень у цій категорії проваджень, оскільки набув чинності закон, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою. Це лише один приклад із цілої низки, що породжує принаймні одну із підстав, що унормовані у ст. 284 КПК України, для прийняття кінцевих процесуальних рішень у кримінальному провадженні.

Своєю чергою у КПК України ст. 284 цього Закону передбачено підстави і процесуальний порядок закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи. Керуючись тим, що вимоги ст. 284 КПК України стосуються різних стадій кримінального провадження (зокрема, як досудового розслідування, так і судових стадій), різних представників сторони обвинувачення (слідчого, дізнавача, прокурора), слідчого судді, а також трьох судових інстанцій, які уповноважені приймати рішення про закриття кримінального провадження, в окремих частинах цієї статті унормовано процесуальний порядок такої діяльності, повноваження на її здійснення за окремими пунктами ч. 1 та ч. 2 ст. 284 КПК України, види процесуальних рішень за процесуальною формою тощо.

Інші статті КПК України нагадують відсилання до ст. 284 КПК України, що, як на мене, є логічно та відповідає загальним засадам юридичної техніки [18; 3, с. 212–221].

З огляду на чинне кримінальне процесуальне законодавство, зокрема на п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України, кримінальне провадження закривають у разі, якщо набрув чинності закон, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою. Слідчий, дізнавач ухвалює постанову про закриття кримінального провадження на підставах, передбачених пунктами 1, 2, 4, 9, 91 частини першої ст. 284 КПК України, якщо в цьому кримінальному провадженні жодній особі не повідомляли про підозру (абз. 2 частини четвертої ст. 284 КПК України). Прокурор приймає постанову про закриття кримінального провадження щодо підозрюваного на підставах, передбачених частиною першою ст. 284 КПК України, крім випадку закриття кримінального провадження на підставі, передбаченій п. 31 частини першої ст. 284 КПК України, коли закриття кримінального провадження здійснюється судом за клопотанням прокурора (абз. 3–4 частини четвертої ст. 284 КПК України).

Якщо обставини, передбачені пунктами 1, 2 частини першої ст. 284 КПК України, виявляються під час судового розгляду, суд зобов'язаний ухвалити виправдувальний вирок.

Якщо обставини, передбачені п. 5, 6, 7, 8, 9, 9-1 частини першої ст. 284 КПК України, виявляються під час судового провадження, а також у випадку, передбаченому п. 2, 3 частини другої цієї статті, суд постановляє ухвалу про закриття кримінального провадження (абз. 1–2 частини сьомої ст. 284 КПК України) [13].

Як ми бачимо, на цих законодавчих положеннях ґрунтується законодавча невизначеність щодо процесуального рішення, яке має право чи то зобов'язаний прийняти (ухвалити) суд, виявивши, що набув чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою.

Також варто наголосити, що законодавець, формулючи абз. 1–2 частини сьомої ст. 284 КПК України, вживає різну термінологію. Так у абзаці першому він веде мову про «судовий розгляд», а у другому абзаці – про «судове провадження». Тут варто акцентувати увагу на тому, що згідно з п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК України

судове провадження – кримінальне провадження у суді першої інстанції, яке охоплює підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, а також за нововиявленими або винятковими обставинами.

Тому для з'ясування питання про повноваження певного суду певної інстанції на прийняття рішення про закриття кримінального провадження з означених підстав в разі існування обставин, передбачених п. 5, 6, 7, 8, 9, 91 частини першої ст. 284 КПК України, за основу варто брати розуміння законодавцем судового провадження, що унормоване у п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК України [18; 3, с. 212–221].

Якщо ж розглядати положення абзацу першого частини сьомої ст. 284 КПК України, то однозначності у законодавчому формулюванні теж простежити не доводиться. Адже поняття «судовий розгляд» у кримінальній процесуальній доктрині має два розуміння. Передусім – це окрема стадія кримінального провадження з притаманними лише їй змістом, учасниками, строками, процесуальними рішеннями тощо. З іншого боку – це етап стадії судового розгляду, який за умов дії КПК 1960 року іменувався судовим слідством. Про неприйнятність такого стану справ, коли одне поняття законодавець вживає для означення різних етапів процесуальної діяльності, ба більше того, в одне поняття «судовий розгляд» як стадію провадження на законодавчому рівні включено один із його етапів, який за КПК України є однойменним – неодноразово зазначено в моїх публікаціях та працях інших науковців [23, с. 8–13]. Тому десятки разів науковці висловлювали слушні пропозиції – повернутися до терміна «судове слідство» та ввести його до чинного КПК України.

Враховуючи вищевикладене, однозначно вказати, який «судовий розгляд» мав на увазі законодавець, формулюючи положення абзацу першого частини сьомої статті 284 КПК України, – не беруся. Мені особисто імпонує позиція, що тут варто розуміти стадію судового розгляду в цілому, а не судовий розгляд в розумінні судового слідства, хоча припускаю, що опонентів такої моєї наукової позиції знайдеться вдосталь через наявну правову невизначеність.

На відміну від означеного стану справ, у п. 2 ч. 3 ст. 314 КПК України чітко унормовано положення про те, що у підготовчому судовому засіданні суд має право прийняти рішення про закриття провадження у випадку встановлення підстав, передбачених п. 4–8, 10 частини першої або частиною другою ст. 284 КПК України [13]. Варто підкреслити, що ця стаття, як і ст. 3141–317 КПК України унормовують кримінальну процесуальну діяльність на окремій стадії кримінального процесу, яку називають підготовчим провадженням.

Висновок до першого питання. У підсумку вважаю, що суд першої інстанції має право під час судового розгляду (у розумінні стадії кримінального провадження, яка охоплює власне судовий розгляд (у розумінні судового слідства)), що є складовим елементом судового провадження (визначення щодо якого унормоване у п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК України) та входить до нього, закрити кримінальне провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України, постановивши ухвалу, якщо відсутні підстави для прийняття ним інших кінцевих для цієї стадії процесуальних рішень, що передбачені КПК України, зокрема – виправдувального вироку, який суд зобов'язаний ухвалити за наявності відповідних, передбачених у КПК України, підстав.

Питання 2. *Чи доцільно вважати, що п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України застосовується у випадку, коли в судовому засіданні доведено, тобто встановлено доказами, що особа вчинила діяння і кримінальна відповідальність за це діяння скасовано?*

Варто зазначити, що закриття кримінального провадження – це не лише процесуальне рішення уповноваженого суб'єкта, а й юридичний акт, у силу якого не лише закінчується процесуальне провадження, а й вирішується доля зібраних речових доказів й майна, на яке накладено арешт, а правовідносини учасників процесу після набуття чинності прийнятим рішенням переводяться в русло цивільних правовідносин [21, с. 465].

Усі підстави для закриття кримінального провадження у кримінальній процесуальній доктрині традиційно прийнято поділяти на дві групи – реабілітуючі та нереабілітуючі [8; 24; 6; 5; 14; 16]. Але такі погляди дещо осучаснив чинний КПК України, адже перелік обставин, який унормований у ст. 284 КПК України дещо розширює підстави для класифікації.

Що ж таке реабілітація особи? А науковці теж тлумачать її неоднаково. Це і рішення про закриття кримінального провадження або постановлення виправдувального вироку, і стан, коли відшкодовано шкоду тощо. Особисто мені імпонує наукова позиція, що реабілітація – це правовий інститут, адже саме через норми правового інституту регламентуються і підстави та порядок прийняття реабілітаційного рішення, і відповідальність держави перед громадянами, і процедура відшкодування завданої шкоди, і юридичний стан після її відшкодування [15, с. 237]. Ухвалення реабілітаційного рішення не має наслідком автоматичне відновлення всіх порушених прав і компенсацію шкоди. Це відбувається у позовному порядку [15, с. 241].

Керуючись наведеним, беручи до уваги право особи вимагати відшкодування завданих збитків або ж позбавлення особи у такій можливості, яке є наслідком із застосування окремих обставин переліку ст. 284 КПК України, особисто мені близька наукова позиція, за якою підстави закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи, перелічені у ст. 284 КПК України, варто розділити на чотири групи, а саме: реабілітуючі, постреабілітуючі, нереабілітуючі та формально-процесуальні [21, с. 465].

Постреабілітуючі підстави закриття кримінального провадження – це такі обставини, за яких закон, надаючи право для непритягнення обвинуваченого до кримінальної відповідальності та позбавляючи обвинуваченого від негативних наслідків застосування кримінального закону, позбавляє особу можливості скористатися позитивними наслідками реабілітації – потребувати відшкодування моральних та матеріальних збитків, завданих притягненням її до відповідальності [21, с. 470].

Закриття кримінального провадження на підставі набуття чинності законом, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою, належить до числа саме таких випадків, коли застосовують для закриття кримінального провадження одну з постреабілітуючих підстав. При цьому наголосимо, що на момент вчинення діяння його вважали кримінальним правопорушенням, а тому були виправданими стосовно підозрюваного, обвинуваченого застосовані на підставі закону заходи процесуального примусу. Тому такий підозрюваний, навіть і набувши статусу обвинуваченого, не отримує права на повну реабілітацію, зокрема на відшкодування шкоди, завданої йому застосуванням до нього заходів забезпечення кримінального провадження, в тому числі й запобіжних заходів тощо. У цьому випадку законодавець, позбавляючи обвинуваченого негативних наслідків

застосування кримінального закону, позбавляє таку особу можливості скористатися позитивними наслідками незастосування кримінального закону – вимагати відшкодування моральних, матеріальних збитків, завданих в процесі притягнення до відповідальності. Тобто дії декриміналізуються, не призводять до судимості та переводяться, зазвичай у стан адміністративно карних діянь. Тому, варто погодитися, що рішення про закриття кримінального провадження на підставі набуття чинності законом, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою, закон прирівнює до обставин реабілітуючого характеру, а в частині вимоги відшкодування шкоди, завданої певній особі застосуванням заходів забезпечення кримінального провадження, – до обставин нереабілітуючого характеру, не надаючи особі права вимагати відшкодування завданої їй шкоди притягненням її до відповідальності [21, с.470].

Висновок до другого питання. Отже, закриття кримінального провадження з підстави набуття чинності законом, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою, належить до тих випадків, коли для закриття кримінального провадження застосовують одну із постреабілітуючих підстав. Підозрюваному, обвинуваченому не надають права вимагати відшкодування завданої шкоди притягненням його до відповідальності. При цьому, така особа законодавчо позбавляється негативних наслідків застосування кримінального закону.

Вважаю, що оскільки суд першої інстанції має право під час судового розгляду закрити кримінальне провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України, постановивши ухвалу (див. висновок до 1-го питання), то для вирішення цього питання йому необхідно з'ясувати, чи відсутні підстави для прийняття ним інших кінцевих для цієї стадії процесуальних рішень, що передбачені КПК України, зокрема – виправдувального вироку, який суд зобов'язаний ухвалити за наявності відповідних, передбачених у КПК України, підстав (із п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України робимо висновок, що якщо в судовому засіданні не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, то суд зобов'язаний ухвалити виправдувальний вирок).

Вважаю, що з огляду на наведене, в судовому засіданні для прийняття рішення про закриття кримінального провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України необхідно встановити доказами вину обвинуваченого.

Переконана, що такий висновок також, окрім вже наведених аргументів, робимо на основі, що прокурор, реалізуючи функцію підтримання державного обвинувачення (процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення), дотримуючись, серед інших, передбачених ст. 7-29 КПК України, й такої засади кримінального провадження, як презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини, а суд, виконуючи вимоги такої засади кримінального провадження, як безпосередність дослідження показань, речей і документів (ст. 23 КПК України) – зобов'язані в підсумку встановити вину чи невинуватість особи та забезпечити виконання завдань кримінального провадження, що унормовані у ст. 2 КПК України. Для цього КПК України передбачає цілий арсенал засобів та заходів. Зокрема, судове дослідження доказів відбувається не лише шляхом проведення таких судово-слідчих дій, як експертиза за ухвалою суду, допит обвинуваченого (ст. 351 КПК), допит свідка (ст. 352 КПК), допит потерпілого (ст. 353 КПК), допит малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого (ст. 354 КПК), пред'явлення для впізнання (ст. 355 КПК), допит експерта в суді (ст. 356 КПК), огляд на місці (ст. 361 КПК), а й шляхом

дослідження речових доказів (ст. 357 КПК), дослідження документів (ст. 358 КПК), дослідження звуко- і відеозаписів (ст. 359 КПК), консультації та роз'яснення спеціаліста (ст. 360 КПК). Судове дослідження доказів, серед іншого, має відбуватися відповідно до такої засади кримінального провадження, як безпосередність дослідження показань, речей і документів (ст. 23 КПК). Суд досліджує докази безпосередньо. Показання учасників кримінального провадження суд отримує усно (ч. 1 ст. 23 КПК). Не можуть бути визнані доказами відомості, що містяться у показаннях, речах і документах, які не були предметом безпосереднього дослідження суду, окрім випадків, передбачених КПК України. Суд може прийняти як доказ показання осіб, які не дають їх безпосередньо в судовому засіданні, лише у випадках, передбачених КПК України (ч. 2 ст. 23 КПК). Сторона обвинувачення зобов'язана забезпечити присутність під час судового розгляду свідків обвинувачення з метою реалізації права сторони захисту на допит перед незалежним та неупередженим судом (ч. 3 ст. 23 КПК) [13]. Тобто безпосередність дослідження показань, речей і документів виявляється в тому, що суддя повинен особисто і безпосередньо в судовому засіданні їх досліджувати [21, с. 53] і на підставі цього зробити висновок про їх належність, допустимість, достовірність і достатність. При цьому показання учасників кримінального провадження суд отримує усно. Варто цілком погодитися з поглядом, що допити, котрі проводить суд, є безпосереднім видом дослідження доказів [23, с. 83]. Хоча з криміналістичних та психологічних позицій у процесі всіх допитів здійснюється опосередковане пізнання обставин учиненого діяння [23, с. 83; 9, с. 210–211] (про це наголошено раніше у науковому висновку від 13.09.2019 року із питання, чи є твердження учасника слідчої дії, які зроблені під час допиту, надання пояснень, проведення слідчого експерименту, проведення експертизи тощо показаннями такого учасника слідчої дії у значенні ст. 23 Кримінального процесуального кодексу (на виконання звернення від судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Аркадія Петровича Бущенка). Звернення з реєстраційним номером Верховного Суду від 16.07.19 № 64/0/27-19.

Згідна із такими тезами, що на суддів покладається обов'язок вирішувати справу не за наданими матеріалами кримінального провадження, яке сформоване на попередніх стадіях, а на підставі того, що кожному судді самому безпосередньо доведеться почути, побачити і з'ясувати в судовому засіданні. Докази, зібрані сторонами, не можна покладати в основу вироку суду (чи іншого кінцевого судового рішення). Виняток становлять ті випадки, коли докази під час розслідування здобуваються в умовах судової процедури із забезпеченням права сторони захисту на перехресний допит [15, с. 189].

Ще одним із вагомих аргументів на користь необхідності дослідження доказів у розглядуваній ситуації та встановлення доказами вини обвинуваченого, є положення ч. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, де зазначено, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який з'ясує обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення [12].

Також, варто зважати на вимоги ч. 1 ст. 8 КПК України, де унормовано, що кримінальне провадження здійснюється з додержанням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави [13] та їх виконання.

Питання 3. *Якщо обвинувачений під час судового засідання наполягає на ухваленні виправдувального вироку чи зобов'язаний суд закрити кримінальне провадження за наявності підстав, передбачених пунктом 4 частини 1 статті 284 КПК України?*

Висновок до третього питання. Вважаю, що у цій ситуації варто чітко розмежовувати право та обов'язок суду на прийняття кінцевих процесуальних рішень. При висвітленні першого та другого питань цієї публікації, на мій погляд, вже доведено, що суд має право під час судового провадження (визначення щодо якого унормоване у п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК України) закрити кримінальне провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України, постановивши ухвалу, якщо відсутні підстави для прийняття ним інших кінцевих для цієї стадії процесуальних рішень, передбачених КПК України, зокрема – виправдувального вироку, який суд зобов'язаний ухвалити за наявності відповідних, передбачених у КПК України, підстав. Тобто такий обов'язок суду є першочерговим (домінантним над правом закрити кримінальне провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України), звісно за наявності тих підстав для його (обов'язку) реалізації, які передбачені у КПК України.

Самі «наполягання» обвинуваченого не є належними, допустимими, достовірними та достатніми доказами та не є підставами для ухвалення виправдувального вироку за чинним КПК України.

Підставами ж для ухвалення виправдувального вироку є ті, які передбачені п. 2 ч. 1 ст. 373 та п. 1, 2 ч. 1 ст. 284 КПК України. Я вже зазначала вище, що на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України доходимо висновки, що якщо в судовому засіданні не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, то суд зобов'язаний ухвалити виправдувальний вирок.

Якщо обставини, передбачені п. 1, 2 частини першої ст. 284 КПК України, виявляються під час судового розгляду, суд зобов'язаний ухвалити виправдувальний вирок (абзац 1 частини сьомої статті 284 КПК України) [13].

Питання 4. *Якщо під час судового розгляду встановлені підстави для ухвалення виправдувального вироку та водночас набув чинності закон, яким скасовано кримінальну відповідальність, за діяння, вчинене особою, якими нормами повинен керуватися суд – абзацом першим ч. 7 ст. 284 КПК України чи п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України?*

Під час розгляду другого питання я вже навела аргументи на користь того, що у разі прийняття процесуального рішення про закриття кримінального провадження на підставах набуття чинності законом, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою, застосовується для закриття кримінального провадження одна із постреабілітуючих підстав. Підозрюваному, обвинуваченому не надають права вимагати відшкодування завданої шкоди притягненням його до відповідальності. Така особа законодавчо позбавляється негативних наслідків застосування кримінального закону.

Своєю чергою ухвалення виправдувального вироку є умовою та створює подальші можливості для реабілітації особи (обвинуваченому надається право вимагати відшкодування завданої шкоди притягненням його до відповідальності, а також така особа позбавляється всіх негативних наслідків застосування кримінального закону).

Цілковито погоджуюся з тими дослідниками, які наполягають на тому, що коли є дві підстави для закінчення провадження, застосовувати варто ту із них, яка захищає громадян від необґрунтованого визнання їх винуватими [7, с. 78; 11, с. 421].

Висновок до четвертого питання. У розглядуваному ж випадку вважаю, що якщо під час судового провадження встановлені підстави для ухвалення виправдувального вироку та водночас набув чинності закон, яким скасовано кримінальну відповідальність за діяння, вчинене особою, – суд повинен керуватися абзацом першим ч. 7 ст. 284 КПК України та п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України.

Висновки. Суд першої інстанції має право під час судового розгляду (у розумінні стадії кримінального провадження, яка охоплює власне судовий розгляд (у розумінні судового слідства)), який є складовим елементом судового провадження (визначення щодо якого унормоване у п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК України) та входить до нього, закрити кримінальне провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України, постановивши ухвалу, якщо відсутні підстави для прийняття ним інших кінцевих для цієї стадії процесуальних рішень, що передбачені КПК України, зокрема – виправдувального вироку, який суд *зобов'язаний* ухвалити за наявності відповідних, передбачених у КПК України підстав.

Вважаю, що в судовому засіданні для прийняття рішення про закриття кримінального провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України необхідно встановити доказами вину обвинуваченого.

Варто чітко розмежовувати право та обов'язок суду на прийняття кінцевих процесуальних рішень. Обов'язок суду ухвалити виправдувальний вирок, за наявності відповідних, передбачених у КПК України підстав, є домінантним над правом суду закрити кримінальне провадження на підставі п. 4 ч. 1 ст. 284 КПК України. «Наполягання» обвинуваченого не є належними, допустимими, достовірними та достатніми доказами та не є підставами для ухвалення виправдувального вироку за чинним КПК України. Такими підставами для ухвалення виправдувального вироку є ті, які передбачені п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України та п. 1, 2 ч. 1 ст. 284 КПК України.

Оскільки ухвалення виправдувального вироку є умовою та створює подальші можливості для реабілітації особи (обвинуваченому надається право вимагати відшкодування завданої шкоди притягненням його до відповідальності, а також така особа позбавляється всіх негативних наслідків застосування кримінального закону), то якщо під час судового провадження встановлені підстави для ухвалення виправдувального вироку та одночасно набув чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність, за діяння, вчинене особою, – суд повинен керуватися абзацом першим ч. 7 ст. 284 КПК України та п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України.

Список використаних джерел

1. *Басиста І. В.* Вплив криміналізаційної надмірності на розслідування окремих видів кримінальних правопорушень // Науковий вісник Сіверщини. Чернігів: Академія Державної пенітенціарної служби. 2017. С. 236–245. (Серія: Право; № 2 (2)).
2. *Басиста І. В.* Вплив криміналізаційної надмірності на розслідування окремих видів кримінальних правопорушень // Кримінальне право: традиції та новації: матеріали ІІІ Міжнародного круглого столу, присвяченого вшануванню пам'яті видатного вченого, Героя України, академіка Володимира Володимировича Сташиса (м. Чернігів, Академія Державної пенітенціарної служби, 7–8 вересня 2017 року). Чернігів: Десна Поліграф, 2017. С. 80–82.
3. *Басиста І. В.* Застосування положень статті 440 КПК України і пункту 5 частини 1 статті 284 КПК України у випадку смерті засудженого, виправданого до завершення розгляду касаційної скарги // Вісник Львівського національного університету імені

Івана Франка. 2019. С. 212–221. (Серія юридична; вип. 68). URL: http://publications.-lnu.edu.ua/bulletins/index.php/law/article/view/10159 (дата звернення: 20.08.2020).

4. *Басиста І. В.* Криміналізація окремих діянь та декриміналізація інших: доцільність та нагальність // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Політика в сфері боротьби зі злочинністю» (8–10 червня 2017 року м. Івано-Франківськ): Юридичний інститут Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2017. С. 12–14.
5. *Басиста І. В., Галаган В. І., Удовенко Ж. В*. Кримінальний процес України: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
6. *Благодир С. М.* Закриття кримінальної справи в досудовому слідстві: навчальний посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 112 с.
7. *Бородин С. В.* Обстоятельства, исключающие производство по уголовному делу // Учебные записки ВЗЮИ. Москва, 1961. Вып. 13. С. 78.
8. *Дубинский А. Я.* Прекращение уголовных дел в стадии предварительного расследования: учеб. пособ. Киев: КВШ МВД СССР. 1975. 132 с.
9. *Зашляпин Л. А.* Судебные действия следственного характера как научная метафора: монография. Москва: Юрлитинформ. 2011. 320 с.
10. Звернення судді Верховного Суду із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 512/0/26-19 від 22.10.2019. 3 с.
11. *Коваленко Є. Г., Маляренко В. Т.* Кримінальний процес України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 688 с.
12. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, документ №995_004, редакція від 02.10.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_004 (дата звернення: 20.08.2020).
13. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. у редакції від 01.07.2020. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page8 (дата звернення: 20.08.2020).
14. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар за загальною редакцією професорів: В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. Київ: Юстініан, 2012. 1224 с.
15. *Лобойко Л. М., Банчук О. А.* Кримінальний процес: навчальний посібник. Київ: Ваіте, 2014. 280 с.
16. *Ляш А. О., Благодир С. М.* Закриття кримінального провадження за новим Кримінальним процесуальним кодексом України: деякі питання // Адвокат. 2013. №1 (148). С. 25–28.
17. *Матвійчук В. К.* Проблема криміналізації та декриміналізації діянь проти навколишнього природного середовища // Юридична наука. 2013. № 4. С. 67–81.
18. Науковий висновок члена Науково-консультативної ради при Верховному Суді д. ю. н., професора Ірини Басистої від 8 січня 2019 року з питань застосування положень статті 440 КПК України і пункту 5 частини 1 статті 284 КПК України у їх взаємозв'язку з положеннями статей 42 і 43 КПК України, зокрема, застосування вказаних норм кримінального процесуального закону у випадку смерті засудженого (виправданого) до завершення розгляду Верховним Судом касаційної скарги. 17 с.
19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів та запобігання незаконному вивезенню необроблених лісоматеріалів : Закон України документ 2531-VIII, редакція від 06.09.2018. URL: https://zakon.rada.-gov.ua/laws/show/2531-19#n30 (дата звернення: 20.08.2020).
20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження українських лісів»: Закон України документ 2708-VIII, редакція від 25.04.2019. URL: https://zakon.-rada.gov.ua/laws/show/2708-19#n17 (дата звернення: 20.08.2020).

21. *Тертишник В. М.* Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Вид. 13-те, допов. і перероб. Київ: Правова Єдність, 2017. 824 с.
22. *Фріс П. Л.* Криміналізація і декриміналізація у кримінально-правовій політиці // Вісник Асоціації кримінального права України. 2014. №1 (2). С. 19–28.
23. *Шепітько І. І.* Судовий розгляд в системі судового провадження у першій інстанції: монографія. Харків: Право: «Апостіль», 2018. 224 с.
24. *Шумило М. Є.* Реабілітація в кримінальному процесі України: монографія. Харків: Арсіс, 2001. 320 с.
25. *Basysta I., Halahan V.* Problems of adherence by Ukraine to international commitments in resolution of cases in trials that took place in temporarily occupied territories. Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal // Kyiv. 2018. №4. P. 119–135. URL: http://kmlpj.ukma.-edu.ua/article/view/153256 (дата звернення: 20.08.2020).

References

1. Basysta, I. V. (2017). Vplyv kryminalizatsiinoi nadmirnosti na rozsliduvannia okremykh vydiv kryminalnykh pravoporushen. In: *Naukovyi visnyk Sivershchyny*. Chernihiv: Akademiia Derzhavnoi penitentsiarnoi sluzhby, 236–245. (Seriia: Pravo; № 2 (2)).
2. Basysta, I. V. (2017). Vplyv kryminalizatsiinoi nadmirnosti na rozsliduvannia okremykh vydiv kryminalnykh pravoporushen. In: *Kryminalne pravo: tradytsii ta novatsii: materialy III Mizhnarodnoho kruhloho stolu, prysviachenoho vshanuvanniu pamiati vydatnoho vchenoho, Heroia Ukrainy, akademika Volodymyra Volodymyrovycha Stashysa* (m. Chernihiv, Akademiia Derzhavnoi penitentsiarnoi sluzhby, 7–8 veresnia 2017 roku). Chernihiv: Desna Polihraf, 80–82.
3. Basysta, I. V. (2019). Zastosuvannia polozhen statti 440 KPK Ukrainy i punktu 5 chastyny 1 statti 284 KPK Ukrainy u vypadku smerti zasudzhenoho, vypravdanoho do zavershennia rozghliadu kasatsiinoi skarhy. In: *Visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 212–221. (Seriia yurydychna; vyp. 68). Retrieved from http://publications.-lnu.edu.ua/bulletins/index.php/law/article/view/10159 (data zvernennia: 20.08.2020).
4. Basysta, I. V. (2017). Kryminalizatsiia okremykh diian ta dekryminalizatsiia inshykh: dotsilnist ta nahalnist. In: *Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Polityka v sferi borotby zi zlochynnistiu»* (8–10 chervnia 2017 roku m. Ivano-Frankivsk): Yurydychnyi instytut Derzhavnoho vyshchoho navchalnoho zakladu «Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka», 12–14.
5. Basysta, I. V., Halahan, V. I., Udovenko. Zh. V. (2010). *Kryminalnyi protses Ukrainy: navchalnyi posibnyk*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.
6. Blahodyr, S. M. (2001). *Zakryttia kryminalnoi spravy v dosudovomu slidstvi: navchalnyi posibnyk*. Ternopil: Ekonomichna dumka.
7. Borodyn, S. V. (1961). Obstoiatelstva, yskliuchaiushchye proyzvodstvo po uholovnomu delu. In: *Uchebnye zapysky VZIuY.* Moskva, *Vyp. 13*, 78.
8. Dubynskyi, A. Ya. (1975). *Prekrashchenye uholovnыkh del v stadyy predvarytelnoho rassledovanyia*: ucheb. posob. Kyev: KVSh MVD SSSR.
9. Zashliapyn, L. A. (2011). *Sudebnye deistvyia sledstvennoho kharaktera kak nauchnaia metafora:* monohrafyia. Moskva: Yurlytynform.
10. *Zvernennia suddi Verkhovnoho Sudu iz reiestratsiinym vkhidnym nomerom Verkhovnoho Sudu 512/0/26-19 vid 22.10.2019*.
11. Kovalenko, Ye. H., Maliarenko, V. T. (2004). *Kryminalnyi protses Ukrainy*: pidruchnyk. Kyiv: Yurinkom Inter.

12. *Konventsiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod, dokument №995_004, redaktsiia vid 02.10.2013*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_004 (data zvernennia: 20.08.2020).
13. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13.04.2012. u redaktsii vid 01.07.2020*. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page8 (data zvernennia: 20.08.2020).
14. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: naukovo-praktychnyi komentar za zahalnoiu redaktsiieiu profesoriv: V. H. Honcharenka, V. T. Nora, M. Ye. Shumyla*. (2012). Kyiv: Yustinian.
15. Loboiko, L. M., Banchuk, O. A. (2014). *Kryminalnyi protses:* navchalnyi posibnyk. Kyiv: Vaite.
16. Liash, A. O., Blahodyr, S. M. (2013). Zakryttia kryminalnoho provadzhennia za novym Kryminalnym protsesualnym kodeksom Ukrainy: deiaki pytannia. In: *Advokat, №1 (148)*, 25–28.
17. Matviichuk, V. K. (2013). Problema kryminalizatsii ta dekryminalizatsii diian proty navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha. In: *Yurydychna nauka, № 4,* 67–81.
18. *Naukovyi vysnovok chlena Naukovo-konsultatyvnoi rady pry Verkhovnomu Sudi d. yu. n., profesora Iryny Basystoi vid 8 sichnia 2019 roku z pytan zastosuvannia polozhen statti 440 KPK Ukrainy i punktu 5 chastyny 1 statti 284 KPK Ukrainy u yikh vzaiemozviazku z polozhenniamy statei 42 i 43 KPK Ukrainy, zokrema, zastosuvannia vkazanykh norm kryminalnoho protsesualnoho zakonu u vypadku smerti zasudzhenoho (vypravdanoho) do zavershennia rozghliadu Verkhovnym Sudom kasatsiinoi skarhy*.
19. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zberezhennia ukrainskykh lisiv ta zapobihannia nezakonnomu vyvezenniu neobroblenykh lisomaterialiv*: Zakon Ukrainy dokument 2531-VIII, redaktsiia vid 06.09.2018. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2531-19#n30 (data zvernennia: 20.08.2020).
20. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zberezhennia ukrainskykh lisiv*: Zakon Ukrainy dokument 2708-VIII, redaktsiia vid 25.04.2019. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2708-19#n17 (data zvernennia: 20.08.2020).
21. Tertyshnyk, V. M. (2017). *Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy*. Vyd. 13-te, dopov. i pererob. Kyiv: Pravova Yednist.
22. Fris, P. L. (2014). Kryminalizatsiia i dekryminalizatsiia u kryminalno-pravovii politytsi. In: *Visnyk Asotsiatsii kryminalnoho prava Ukrainy, №1 (2)*, 19–28.
23. Shepitko, I. I. (2018). *Sudovyi rozghliad v systemi sudovoho provadzhennia u pershii instantsii*: monohrafiia. Kharkiv: Pravo: «Apostil».
24. Shumylo, M. Ye. (2001). *Reabilitatsiia v kryminalnomu protsesi Ukrainy*: monohrafiia. Kharkiv: Arsis.
25. Basysta, I., Halahan, V. (2018). Problems of adherence by Ukraine to international commitments in resolution of cases in trials that took place in temporarily occupied territories. Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal. In: *Kyiv, №4*, 119–135. Retrieved from http://kmlpj.ukma.edu.ua/article/view/153256 (data zvernennia: 20.08.2020).

ON CLOSING OF THE CRIMINAL PROCEEDINGS ON THE GROUND OF THE ENACTMENT OF THE LAW CANCELLING CRIMINAL LIABILITY FOR THE ACT COMMITTED BY A PERSON: SELECTED ISSUES

I. Basysta

Lviv State University of Internal Affairs,
26, Horodotska str., Lviv, Ukraine, 79007,
e-mail: basysta-i@ukr.net

This publication outlines the author's academic opinion on such issues as whether the first instance court has a right to close the criminal proceedings in the course of the court hearing based on Clause 4, Part 1 of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine; whether it is necessary to prove at the court hearing that the person is guilty to make such procedural resolution, as well as what to do in a situation when, in addition, the grounds to deliver a judgement of acquittal were discovered? To be specific, it generally tracks the chain of issues that emerge on the way of adoption of the procedural resolution to close the criminal proceedings due to enactment of the law cancelling criminal liability for the act committed by a person.

This was the wording of the existing criminal procedural problem that the Justices of the Criminal Cassation Court within the Supreme Court addressed the Supreme Court's Academic Advisory Council in October 2019 to receive their scholarly conclusion. My considerations on the present situation in this sphere were reflected in the scholarly conclusion, which is only the author's opinion, as well as in this publication, and thus I am looking forward to a fruitful discussion. This way, hopefully, I can contribute to the practice of investigation and court hearings, which is quite complicated.

In the process of the scholarly research conducted, I confirmed that the first instance court has a right to close the criminal proceedings based on Clause 4, Part 1 of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, by delivering a judgment, if there are no grounds for adopting any other closing procedural resolutions for this stage, as provided by the Criminal Procedure Code of Ukraine, in particular, a judgement of acquittal, which the court is obliged to deliver provided that the relevant grounds exist, as stipulated by the Criminal Procedure Code of Ukraine (from Clause 2, Part 1 of Article 373 of the Criminal Procedure Code of Ukraine it follows that if the court proceeding does not prove that the criminal offence was committed by the accused, the court is obliged to deliver a judgement of acquittal).

It is reasonable, considering the presented arguments, that in order to pass a ruling to close the criminal proceedings in a court hearing based on Clause 4, Part 1 of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, it is necessary to establish the guilt of the accused by providing evidence.

It is proven that in the above situation the court's right and obligation to make ending procedural resolutions should be clearly delineated. Delivering a judgement of acquittal is the court's obligation (which takes priority over the right to close the criminal proceedings based on Clause 4, Part 1 of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine).

Keywords: closing of the criminal proceedings; enactment of the law cancelling criminal liability for the act committed by a person; a judgement of acquittal; criminal proceedings.

Стаття: надійшла до редакції 10.09.2020
прийнята до друку 12.11.2020